

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ

для студентів

**Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього ступеню:
за спеціальністю:
галузі знань:**

**Психологія
першого (бакалаврського)
бакалавр
053 Психологія
05 Соціальні та поведінкові науки**

Рівне – 2020

Робоча програма: Сучасні проблеми глибинної психології
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

Розробник: к.психол.наук, доц. Терновик Н.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ доц. Михальчук Ю.О.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Голова _____ доц. Хом'як О.А.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у галузі знань
05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

доц. Мороз О.І. _____
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 / 3 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90 Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
		год. 20	год.6
		Практичні, семінарські	
		год. 10	год.4
		Самостійна робота	
		год. 60	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю 7-й семестр: залік	

2. Мета та завдання курсу

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні проблеми глибинної психології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Мета: ознайомлення майбутніх психологів з основними положеннями сучасних теорій глибинної психології; формування теоретичних основ глибиннопсихологічної корекції, що сприяє цілісному пізнанню психіки суб'єкта, його особистісному розвитку, ознайомлення з різними феноменами свідомості людини на основі сучасних напрямків та підходів глибинної психології.

Завдання: оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом глибинної психології; формування знань історії розвитку сучасних напрямків глибинної психології; ознайомлення із психодинамічним, гуманістичним, когнітивним напрямками глибинної психології. Знання, здобуті при вивченні курсу «Сучасні проблеми глибинної психології» є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Майбутні психологи навчатимуться:

- з метою практичного застосування психологічних знань у просвітницькій роботі вміти аналізувати та розкривати перед слухачами розвиток глибинної психології як самостійної дисципліни;
- користуючись психоаналітичними техніками (метод вільних асоціацій, інтерпретація сновидінь), вміти працювати з базовим почуттям меншовартості суб'єкта та проводити корекцію цілей і мотивів з метою зміни його стилю життя;
- у процесі індивідуальної психокорекції вміти аналізувати та інтерпретувати особистісну позицію суб'єкта, встановлювати конструктивні відносини з ним та допомагати йому в переорієнтації цінностей з метою покращення його соціальної адаптованості;
- у процесі індивідуальної та групової психокорекційної роботи, використовуючи знання різних теорій глибинної психології, вміти добирати корекційні методики з урахуванням особливостей особистісної проблематики суб'єкта;
- визначати біографічні передумови створення сучасних теорій глибинної психології.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні психологи **набувають таких програмних компетентностей: ЗКЗ (загальні компетентності), СК (спеціальні, фахові, предметні компетентності).**

ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК 3. Обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК 11. Аналізувати і впроваджувати у практику результати наукових і прикладних досліджень.

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну, студенти повинні мати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 1: Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 7: Вирішувати складні фахові завдання (практичні та дослідницькі) з опорою на доступні ресурси.

ПРН 12: Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сучасної глибинної психології.

Тема 1. Об'єкт і предмет глибинної психології. Мета і завдання дисципліни «Сучасні проблеми глибинної психології». Класична та сучасна глибинна психологія. Дослідження феномену несвідомого (З.Фройд, К.Юнг, А.Адлер). Основні напрямки сучасної глибинної психології.

Література: основна [1, 3, 8, 17, 24] допоміжна [5, 7, 12, 21]

Тема 2. Символізація у різних глибиннопсихологічних концепціях. Символ в теорії про колективне несвідоме К.-Г.Юнга. Кататимне переживання образів у працях Х.Льойнера. Символізація змісту несвідомого в психоаналізі.

Література: основна [2, 5, 10, 11] допоміжна [6, 8, 14, 17]

Тема 3. Теорії онтопсихології. Основні ідеї та поняття онтопсихології. Оригінальна концепція психологічної структури людини італійського вченого Антоніо Менегетті. Досвід вітчизняних вчених Б.Г.Ананьєва, Б.Ф.Ломова щодо онтопсихологічних методів.

Література: основна [3, 4, 8, 12] допоміжна [5, 6, 13, 22]

Тема 4. Когнітивний напрям сучасної глибинної психології. Терапія реальності і контролю У.Глассера. Когнітивний підхід Арона Бека. РЕПТ (раціонально-емоційно-поведінкова терапія) А.Елліса. Техніки і методики когнітивної психотерапії.

Література: основна [8, 17, 18, 24] допоміжна [7, 13, 19]

Тема 5. Постмодерністський підхід щодо феномену психічного. Сутність і методи аналізу психотерапевтичного наративу. Психологічні та лінгвістичні особливості наративу. Автобіографічний наратив.

Література: основна [3, 8, 17, 22] допоміжна [20, 26]

Тема 6. Гештальттерапія в контексті глибинної психології. Структуризація дискретних подій і надання ним сенсу В. Келер, К. Коффка, М. Вертгеймер. Основні ідеї гештальттерапії Ф.Перлза. Сутність понять: «проекція», «ретрофлексія», «інтроекція» та ін в теорії Ф.Перлза.

Література: основна [2, 15, 21] допоміжна [5, 8, 13]

Тема 7. Гуманістичний напрям в контексті глибинної психології. Гуманістичні концепції К. Роджерса, В. Франкла, Ш. Бюлера, Р. Мэйя, С. Джурарда, Д. Бьюдженталя. Концепція самоактуалізації особистості за А. Маслоу.

Література: основна [4, 7, 10, 13] допоміжна [6, 12, 17]

Тема 8. Теорії психосинтезу. Психосинтез як метод психотерапії саморозвитку та інтегрального навчання. Надсвідоме у теорії Роберто Асаджолі.

Література: основна [4, 9, 12, 16, 19] допоміжна [2, 7, 23]

Змістовий модуль 2 Прикладні аспекти глибинної психології

Тема 9. Методи та техніки. Трансперсональна психологія С.Грофа (ідея можливості виходу за межі особистої свідомості). Комплекс меншовартості представника аналітичної психології А.Адлера. Техніка ребьофінгу (Леонард Опп).

Література: основна [3, 8, 17, 18] допоміжна [5, 11, 19]

Тема 10. Трансактний аналіз як метод психотерапії. Сутність трансактного аналізу Е. Берна. Конфлікти і трансактний аналіз. Життєві сценарії.

Література: основна [1, 9, 16, 22] допоміжна [7, 9, 12, 18]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи сучасної глибинної психології												
Тема 1. Об'єкт і предмет глибинної психології.	10	2	2			6	10	2				8
Тема 2. Символізація у різних глибиннопсихологічних концепціях.	8	2				6	8					8
Тема 3. Теорії онтопсихології.	8	2				6	8					8
Тема 4. Когнітивний напрям сучасної глибинної психології.	10	2	2			6	10	2				8
Тема 5. Постмодерністський підхід щодо феномену психічного.	8	2				6	10					10
Тема 6. Гештальттерапія в контексті глибинної психології.	10	2	2			6	12		2			10
Тема 7. Гуманістичний напрям в контексті глибинної психології.	8	2				6	10	2				8
Тема 8. Теорії психосинтезу.	8	2				6	10					10
Разом за змістовим модулем 1	70	16	6			48	78	6	2			70

Змістовий модуль 2 Прикладні аспекти глибинної психології												
Тема 9. Методи та техніки.	10	2	2			6	12		2			10
Тема 10. Трансактний аналіз як метод психотерапії.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12	12		2			10
Разом	90	20	10			60	90	6	4			80

5.Теми практичних занять (10/4)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Об'єкт і предмет глибинної психології.	2/-
2	Символізація у різних глибиннопсихологічних концепціях.	-/-
3	Теорії онтопсихології.	-/-
4	Когнітивний напрям сучасної глибинної психології.	2/-
5	Постмодерністський підхід щодо феномену психічного.	-/-
6	Гештальттерепія в контексті глибинної психології.	2/2
7	Гуманістичний напрям в контексті глибинної психології.	-/-
8	Теорії психосинтезу.	-/-
9	Методи та техніки.	2/2
10	Трансактний аналіз як метод психотерапії.	2/-
	Разом	10/4

6. Самостійна робота (60/80 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Визначте основні положення індивідуальної психології.	5	6
2	Визначте методи і техніки психоаналітичної взаємодії.	5	6
3	Розкрийте психоаналітичну концепцію релігії.	5	6
4	Опишіть психоаналітичне тлумачення сновидінь.	5	6
5	Схарактеризуйте індивідуальну психологію особистості А. Адлера	5	6
6	Схарактеризуйте інстинкти як джерела активності індивіда.	5	6
7	Розкрийте захисні механізми.	5	6
8	Розкрийте організацію психоаналітичної терапії.	5	6
9	Розкрийте психологія міфу О. Ранка.	5	6
10	Розкрийте неофрейдистський психоаналіз К. Хорні.	5	6
11	Охарактеризуйте міжособистісну теорію психотерапії Г.С. Саллівана.	5	6

12	Схарактеризуйте основні поняття теорії К. Юнга.	3	6
13	Розкрийте основні напрямки пост'юнгіанства.	2	8
Разом		60	80

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Психологічна сутність педагогічної діяльності.				
Тема 1. Об'єкт і предмет глибинної психології.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат «Класичний психоаналіз як основа глибинної психології».	основна [1, 3, 8, 17, 24] допоміжна [5, 7, 12, 21]	6
Тема 2. Символізація у різних глибиннопсихологічних концепціях.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, психологічне есе на тему: «Форми проекції підсвідомого».	основна [2, 5, 10, 11] допоміжна [6, 8, 14, 17]	6
Тема 3. Теорії онтопсихології.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття;	Експрес опитування, складання термінологічного словника. Реферат / презентація «Психосоматика з точки зору онтопсихології».	основна [3, 4, 8, 12] допоміжна [5, 6, 13, 22]	6
Тема 4. Когнітивний напрям сучасної глибинної психології.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, опрацювання методики;	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Когнітивна психологія та	основна [8, 17, 18, 24] допоміжна [7, 13, 19]	6

		когнітивний аспект психічного».		
Тема 5. Постмодерністський підхід щодо феномену психічного.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Можливості постмодерністської методології в сучасній практиці психологічної допомоги».	основна [3, 8, 17, 22] допоміжна [20, 26]	6
Тема 6. Гештальттерапія в контексті глибинної психології.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, законспектуйте статтю Рося Л.М. Особливості консультування в межах гештальтпсихології / Л. М. Рось // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Том 2. – Вип. 82. – Чернігів: ЧДПУ, 2010. – С. 171-174.	основна [2, 15, 21] допоміжна [5, 8, 13]	6

Тема 7. Гуманістичний напрям в контексті глибинної психології.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Вплив гуманістичних концепцій на теорію і практику психологічної допомоги та консультування».	основна [4, 7, 10, 13] допоміжна [6, 12, 17]	6
Тема 8. Теорії психосинтезу.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Ідеї психосинтезу Р. Ассаджолі».	основна [4, 9, 12, 16, 19] допоміжна [2, 7, 23]	6
Тема 9. Методи та техніки.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Символдрама Х.Лейнера».	основна [3, 8, 17, 18] допоміжна [5, 11, 19]	6
Тема 10. Трансактний аналіз як метод психотерапії.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація	основна [1, 9, 16, 22] допоміжна [7, 9, 12, 18]	6

		«Трансактний аналіз Е.Берна у психокорекційній роботі».		
--	--	---	--	--

8. Індивідуальні завдання

1) підготовка реферативного повідомлення / презентації на тему (на вибір студента):

1. Теорія М. Кляйн.
 2. Теорія М. Балінта.
 3. Теорія Д. Віннікота.
 4. Теорія А. Фрейд.
 5. Теорія Р. Фейрбейрна.
 6. Ж.Лакан: концепція структурного психоаналізу.
 7. М.Фуко: структуралізм як специфічний психоаналітичний підхід до людини.
 8. Шизоаналіз Ж.Делеза та Ф.Гваттарі.
 9. Антипсихіатрія.
 10. Теорії онтопсихології.
 11. Теорії психосинтезу.
 12. Символдрама Х.Лейнера.
 13. Психодинамічна теорія активного соціально-психологічного навчання.
 14. Психологія Самості Х. Когута.
 15. Тілесно-орієнтований психоаналіз.
 16. Методи тілесно-орієнтованої психотерапії.
 17. Трансактний аналіз Е.Берна.
 18. Логотерапія В.Франкла.
 19. Теорія особистості А.Маслоу.
 20. Теорія особистості К.Роджерса.
 21. Екзистенційна психологія Р. Мея.
 22. Теорія реальнісної терапії У.Глассера.
 23. Теорія раціонально-емотивної терапії А.Елліса.
 24. Когнітивний підхід А.Бека.
 25. Загальні положення гештальттерапії.
- 2) підготовка психотехнік (5-7) в роботі із людиною, що переживає тривогу.

9. Методи навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота, активне соціально-психологічне навчання); за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи; за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні (конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків; за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання.

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання. Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи.

10. Методи контролю

- Поточне тестування.
- Перевірка завдань самостійної роботи.
- Перевірка індивідуальної роботи.
- Поточний контроль.
- Семестрова форма контролю.

11. Питання до заліку з курсу

1. Поняття про глибинну психологію.
2. Зародження психоаналітичного руху.
3. Основні поняття глибинної психології.
4. Структура особистості.
5. Інстинкти як джерела активності індивіда.
6. Розвиток особистості: психосексуальні стадії.
7. Тривога та її типи.
8. Захисні механізми.
9. Організація психоаналітичної терапії.
10. Особливості психоаналітичної взаємодії (трансфер і контртрансфер, опір і психологічний захист, взаємодія несвідомого з реальністю, нарцисизм).
11. Психоаналітична концепція релігії.
12. Психоаналітичне тлумачення сновидінь.
13. Розвиток глибинної психології в Росії.
14. Розвиток глибинної психології в Україні.
15. Індивідуальна психологія особистості А. Адлера.
16. Психосоціальна теорія особистості Е. Еріксона.
17. Психоаналітична антропологія Е. Фромма.
18. Неофрейдистський психоаналіз К. Хорні.
19. Психологія міфу О. Ранка.
20. Міжособистісна теорія психотерапії Г.С. Саллівана.
21. Психологія Самості Х. Когута.
22. Тілесно-орієнтований психоаналіз.
23. Методи тілесно-орієнтованої психотерапії.
24. Основні поняття теорії К. Юнга.
25. Основні напрямки пост'юнгіанства.
26. Розвиток глибинної психології у Західній Європі.
27. Теорія М. Кляйн.
28. Теорія М. Балінта.
29. Теорія Д. Віннікота.
30. Теорія А. Фрейд.
31. Теорія Р. Фейрбейрна.
32. Ж.Лакан: концепція структурного психоаналізу.
33. М.Фуко: структуралізм як специфічний психоаналітичний підхід до людини.
34. Шизоаналіз Ж.Делеза та Ф.Гваттарі.
35. Антипсихіатрія.
36. Теорії онтопсихології.
37. Теорії психосинтезу.
38. Символдрама Х.Лейнера.
39. Психодинамічна теорія активного соціально-психологічного навчання.
40. Гуманістичний напрямок у глибинній психології.
41. Когнітивний напрямок у глибинній психології.
42. Трансактний аналіз Е.Берна.

43. Логотерапія В.Франкла.
44. Теорія особистості А.Маслоу.
45. Теорія особистості К.Роджерса.
46. Екзистенційна психологія Р. Мея.
47. Теорія реальнісної терапії У.Глассера.
48. Теорія раціонально-емотивної терапії А.Елліса.
49. Когнітивний підхід А.Бека.
50. Загальні положення гештальттерапії.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, самостійна робота, індивідуальна робота										Підсумковий контроль / залік	Сума
Змістовий модуль №1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методична література:

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал. Психокорекційні ситуації, вправи, тренінги.
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

11. Рекомендована література

11.1.Базова

1. Білобрівка Р.І. Стигма в психіатрії // Архів психіатрії. - 2013.-№1 (72).- С. 22-24.

2. Галецька І.І. Соціально-психологічні аспекти стигматизації психічних розладів // Архів психіатрії. – 2001 - №3 (26). – С. 159-162.
3. Галецька І., Влох І., Животовська Л. Стигма психічних розладів: чи можливо подолати віртуальну реальність? // Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – С. 229-258.
4. Диагностика в медицинской психологии: традиции и перспективы. Коллективная монография / ред. Н.В. Зверева, И.Ф. Рощина, С.Н. Ениколопо. – М., 2011. – 219 с.
5. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт их применения. Материалы Всероссийской юбилейной научно-практической конференции. Москва, 23 сентября 2011 г. /под ред. Н.В. Зверевой, И.Ф. Рощиной, С.Н. Ениколопова. – М., 2011. – 249 с.
6. Зверева Н.В. Сусанна Яковлевна Рубинштейн (1911-1990): служение делу (к 100-летию со дня рождения). [Электронный ресурс] // Медицинская психология в России: электрон. науч. журн. 2012. № 1. URL: [http:// medpsy.ru](http://medpsy.ru)
7. З. Фрейд Тлумачення сновидінь / Пер. з нім. - М.: Ексмо, 2001. - 1088с.
8. Карл Густав Юнг та аналітична психологія. / Під ред. проф. Аверченко П.І. - М.: ВЛАДОС, 2015. - 160 с.
9. Корольчук М.М. Криворушко П.П. Історія психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга, НікаЦентр, 2004. – С.191-216.
10. Максименко С. Д. Генезис существования личности / С.Д.Максименко. — К. : Изд-во ООО «КММ», 2006. — 240 с.
11. Менжулін В. І. Транслітерація у дзеркалі біографістики: чому «Фрейд» – не варто, а «Вітгенштайн» – слід? // Актуальні проблеми духовності. — Вип. 9. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2018. – С.194-215.
12. Менжулін В. І. Українські корені Зигмунда Фрейда // Інтерв'ю газеті «Україна молода». – № 81 (05.05.2006)
13. Николаева В.В. С.Я. Рубинштейн: о вкладе в развитие патопсихологии. – Клиническая и специальная психология, №1 2012.
14. Психологія особистості: словник-довідник / під ред. Горностай П., Титаренко Т. – К., 2001.
15. Ранк О. Травма народження та її значення для психоаналізу. - М.: " Когито -Центр", 2009 .
16. Сидоренко Е.В. Терапия и тренинг по Альфреду Адлеру:СПб.: ООО Издательство «Речь», 2000 –352 с.
17. Титаренко Т. М. Життєва криза очима психолога. [Електрон. ресурс] / Т. М. Титаренко. — Режим доступа: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis.html.
18. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. – М.: Наука, 1991. – 456с.
19. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – 3-е изд. - СПб.: Питер, 2007. – 607 с.: ил. - (Серия «Мастера психологии»).
20. Юнг К.Г. Архетип і символ. – М.: Гуманітарний Агентство «Академічний проєкт», 2001. – 244 с.
21. Arboleda-Flórez J. Considerations on the Stigma of Mental Illness// The Canadian Journal of Psychiatry.-2003.-Nov.-P.336-344.
22. Corrigan PW, Wassel A Understanding and influencing the stigma of mental illness// Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services. – 2008. -№ 46(1). – P. 42-48.
23. GaebelW. Baumann A. Interventions to Reduce the Stigma Associated With Severe Mental Illness: Experiences From the Open the Doors Program in Germany// Can J Psychiatry. –2003. - Vol 48. - № 10. – P. 657-662.
24. Sartorius N. Fighting stigma: theory and practice// World Psychiatry 2002. - № 1. – P. 26–27.

11.2.Додаткова:

1. Адлер А. Понять природу человека. СПб.: Гуманитарное агентство "Академический проект", 1997. – 251 с.

2. Айке Д. Страх. Концепции фрейдистского психоаналитического направления // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 1. Зигмунд Фрейд: жизнь, работа, наследие. М.: ЗАО МГ Менеджмент, 1998. С. 520-531.
3. Ахола Т., Фурман Б. Краткосрочная позитивная психотерапия (Терапия фокусированная на решении). /Пер. с англ. Ялов А.М. Краткосрочная позитивная психотерапия. Методическое пособие. — СПб.: ИЗ-во "Речь", 2000 — 220 с.
4. Бессер Р. Жизнь и творчество Анны Фрейд // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 3. М.: Когито-Центр, 2002. С. 1-54.
5. Вальдхорн Г.Ф. Хайнц Гартманн и современный психоанализ // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 3. М.: Когито-Центр, 2002. С. 55-83.
6. Гроф С. Психология будущего: Уроки современных исследований сознания / Науч. ред.: В. Майков; Пер. с англ. С. Офертаса. - М., 2001.- 457 с.
7. Калина Н.Ф. Основы психоанализа.— М-: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352с
8. Кэрн Л. Купер, Филипп Дж. Дэйв, Майкл П. О'Драйсколл. Организационный стресс. Теории, исследования и практическое применение/ Пер. с англ. — Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2007. — 336 с.
9. Кохут Х. Анализ самости. Системный подход к лечению нарциссических нарушений личности. М.: Когито-Центр, 2003. 368 с.
10. Николс М. Шварц Р. Семейная терапия. Концепции и методы / Пер. с англ. О. Очкур, А. Шишко. — М.: Изд-во Эксмо, 2004. — 960с.
11. Ризенберг Р. Творчество Мелани Кляйн // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 3. М.: Когито-Центр, 2002. С. 84-124.
12. Самосознание и защитные механизмы личности: Хрестоматия. Самара: Изд. дом "БАХРАХ-М", 2000. 656 с.
13. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. М.: Наука, 1989. 456 с.
14. Фрейд А. Эго и механизмы защиты // Теория и практика детского психоанализа / Пер. с англ. и нем. М.: ООО Апрель-Пресс; ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 1999. С. 115-244.
15. Фрейд З. Страх и жизнь влечений // Введение в психоанализ: Лекции. М.: Наука, 1989. С. 349-369.
16. Холдер А. Фрейдовская теория психического аппарата // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 1. М., 1998. С. 226-265.
17. Цизе П. Психоаналитическая теория влечений // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 1. М., 1998. С. 344-364.
18. Шарп Д. Типы личности. Юнговская типологическая модель. Спб., 1996. 216 с.
19. Юнг К. Душа и миф. Шесть архетипов. М.; Киев: ЗАО Совершенство - "Port-Royal", 1997.
20. Хоффмайстер М. Вклад Микаэла Балинта в теорию и метод психоанализа // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 3. М.: Когито-Центр, 2002. С. 125-177.
21. Чепелёва Н.В., Наративні психотехнології / М.Л. Смутьсон, О. М.Шиловська, С. Ю. Гуцол. — К. : Главник, 2007. — 144с.
22. Шмидбауэр В. Вытеснение и другие защитные механизмы // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 1. М.: ЗАО МГ Менеджмент, 1998. С. 289-295.
23. Штоцка Г. Остроумие и юмор // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 1. М.: ЗАО МГ Менеджмент, 1998. С. 304-343.
24. Шторк Й. Психическое развитие маленького ребенка с психоаналитической точки зрения // Энциклопедия глубинной психологии. Т. 2. М.: Когито-Центр, 2001. С. 134-198.
25. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис. М., 1996. 344 с.
26. Юнг К. Психология бессознательного. М.: Канон, 1994. 320 с.
27. De Barbaro B. Idea integracji psychoterapii z perspektywy postmodernistycznej / B. De Barbaro // Psychoterapia / L. Grzesiuk (red.). — Warszawa : Eneteia, 2010. — Т. IV.

12. Інформаційні ресурси

<http://rogers.hpsy.ru/biography/>

http://krotov.info/lib_sec/21_f/fra/nkl_05.htm

<http://ru.wikipedia.org/wiki/>

http://pidruchniki.ws/10561112/psihologiya/tilesno_oriyentovana_psihoterapiya

<http://ozysoft.ru/page/jak-zjavilasja-tilesno-oriyentovana-psihoterapijavegetoterapija-vilgelma-rajha>

<http://ru.wikipedia.org/wiki/>

http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis.html.

http: www.sociology.ru/forum/ogl1-4-2001.html.